

Spis treści

Współautorzy x

Przedmowa xi

Przedmowa do wydania II polskiego xii

Podziękowania xiii

1 | Diagnostyka różnicowa 1

2 | Techniki diagnostyczne 22

3 | Bakteryjne choroby skóry 38

Ropno-urazowe zapalenie skóry (ostre wysiękowe zapalenie skóry, *hot spots*) 38

Liszajec (powierzchnowe krostowe zapalenie skóry) 41

Powierzchnowe ropne zapalenie skóry (bakteryjne zapalenie mieszków włosowych) 42

Głębokie ropne zapalenie skóry 50

Ropne zapalenie skóry okolicy brody (trądzik psów) 53

Zapalenie wielofałdowe skóry (wyprzenie ropne, ropowica fałdów skóry) 55

Ropne zapalenie śluzówkowo-skórne (ropowica połączeń śluzówkowo-skórnych) 58

Ropne zapalenie skóry nosa z czyrącznością (zapalenie mieszków włosowych i czyrączność skóry nosa) 60

Bakteryjne *pododermatitis* 61

Czyrączność przestrzeni międzypalcowych u psów (pęcherze przestrzeni międzypalcowych, ziarniniaki ropne przestrzeni międzypalcowych) 64

Ropnie podskórne (ropnie po walce/pogryzieniach u kotów i psów) 68

Botriomykoza (bakteryjna *pseudomycetoma*, bakteryjny ziarniniak skórny) 70

Zakażenie L-formami bakterii 71

Promienica (aktynomycykoza) 72

Nokardioza 74

Zakażenie oportunistycznymi mykobakteriami (mykobakteryjny ziarniniak atypowy, mykobakteryjne zapalenie tkanki podskórnej) 76

Zespół trądu u kotów 79

Zespół ziarniniaka trądowego psów (trąd psi) 81

Gruźlica 83

Dżuma 84

4 | Grzybicze choroby skóry 85

Zapalenie skóry wywołane przez drożdżaki z rodzaju *Malassezia*) 85

Kandydoza (zapalenie skóry wywołane przez drożdżaki z rodzaju *Candida*, pleśniawka) 93

Dermatofitoza (grzybica) 95

Ziarniniaki grzybicze (dermatofitoza ziarniniakowa) i *pseudomycetoma* (ziarniniaki Majocchiego) 104

Feohyfomykoza (chromomykoza) 105

Prototekoza 106

Pytioza 107

Zygomycykoza (mukormycykoza, *entomophthoromycosis*) 109

Lagenidioza 110

Sporotrychoza 111

Blastomykoza 113

Kokcydiodomykoza 116

Kryptokokoza 118

Histoplazmoza 120

5 | Choroby pasożytnicze skóry 122

Infestacje kleszczy z rodziny *Ixodidae* (kleszcze twarde) 122

Otobioza przewodów słuchowych (*Otobius megnini*) 124

Nużycy psów – postać miejscowa 125

Nużycy psów – postać uogólniona 128

Nużycy kotów 134

Świerzb psów (świerzbowiec z rodzaju *Sarcoptes*) 137

Świerzb kotów (świerzbowiec z rodzaju *Notoedres*) 140
 Chejletielozja (łupież wędrujący) 141
 Świerzb uszny (*Otodectes cynotis*) 143
 Trombikuloza (swędzik jesienny) i strelensjoza 145
 Roztocza sierści kotów (*Lynxacarus radosky*) 147
 Pchły 148
 Wszawica (wszy) i wszołowica (wszoły) 151
 Zapalenie skóry wywołane przez larwy much z rodzaju *Cuterebra* 153
 Zapalenie skóry wskutek pogryzienia przez muchy 155
 Muszyca 157
 Tęgoryjcowe zapalenie skóry (ankylostomatoza, zapalenie skóry wywołane przez *Uncinaria stenocephala*) 159
 Drakunkuloza (*dracunculosis*) 160

6 | Choroby skóry wywołane przez wirusy, riketsje i pierwotniaki 161

Nosówka psów 161
 Brodawczaki 163
 Zakaźne zapalenie jamy nosowej i tchawicy wywołane przez herpeswirus kotów (herpeswirus kotów typu 1) 166
 Kaliciwiroza kotów 168
 Zakażenie wirusem ospy kotów (ospa kotów) 170
 Gorączka plamista Gór Skalistych 171
 Ehrlichioza psów 173
 Leiszmanioza 175

7 | Choroby alergiczne 177

Atopowe zapalenie skóry u psów (nadwrażliwość na alergeny środowiskowe, alergia pyłkowa) 177
 Nadwrażliwość pokarmowa u psów 185
 Ziarniniak z wylizywania (miejscowe zapalenie skóry kończyny z wylizywania; guz świądowy) 191
 Alergiczne pchle zapalenie skóry (nadwrażliwość na ukąszenia pcheł) 194
 Atopia kotów 200
 Nadwrażliwość pokarmowa u kotów 204
 Nadwrażliwość na ukąszenia komarów 208
 Płytko eozynofilowa kotów 210
 Ziarniniak eozynofilowy kotów (ziarniniak liniowy) 212
 Wrzód eozynofilowy (wrzód drążący, niegojący się wrzód) 215
 Plazmocytarne *pododermatitis* u kotów (plazmocytarne zapalenie opuszek palcowych u kotów) 218
 Idiopatyczna dermataza wrzodziejąca kotów 221
 Pokrzywka i obrzęk naczynioruchowy 223
 Eozynofilowa czyraczność skóry twarzy u psów 226
 Kontaktowe zapalenie skóry (alergiczne kontaktowe zapalenie skóry) 227

8 | Choroby skóry o podłożu autoimmunologicznym i immunologicznym 229

Pęcherzyca liściasta 229
 Pęcherzyca rumieniowata 241
 Pęcherzyca zwykła 243
 Pemfigoid pęcherzowy 247
 Skórny toczeń rumieniowaty (*discoid lupus erythematosus* – DLE) 250
 Toczeń rumieniowaty układowy (*systemic lupus erythematosus* – SLE) 254
 Podrogowa krostowa dermataza psów 260
 Jałowa eozynofilowa dermataza krostowa (jałowa eozynofilowa krostkowica) 261
 Jałowe guzkowe zapalenie tkanki tłuszczowej 263
 Idiopatyczny jałowy ziarniniak i ziarniniak ropny 266
 Ziarniniak eozynofilowy psów 268
 Zapalenie naczyń skórnych 269
 Rumień wielopostaciowy (EM) i toksyczna nekroliza naskórka (TEN) 275
 Skórne odczyny polekowe (niekorzystne reakcje polekowe) 280
 Skórne reakcje poiniekcyjne oraz wyłysienia po szczepieniu przeciwko wściekliźnie 284

9 | Wyłysienia dziedziczne, wrodzone i nabyte 286

Nadmierne linienie 286
 Choroby skóry ras bezwłosych 288
 Niedoczynność tarczycy u psów 290
 Nadczynność kory nadnerczy u psów (zespół Cushinga) 295
 Wyłysienie po strzyżeniu 302
 Łysienie X (zaburzenie równowagi nadnerczowych hormonów płciowych, wrodzony rozrost kory nadnerczy, dermataza reagująca na kastrację, niedobór hormonu wzrostu wieku dorosłego, dermataza zależna od hormonu wzrostu, choroba podobna do zespołu Cushinga, zahamowanie wzrostu mieszków włosowych u ras z gęstym podszerstkiem, zahamowanie aktywności mieszków włosowych) 303
 Paranowotworowe łysienie/zapalenie skóry u kotów 307
 Nadczynność kory nadnerczy u kotów (zespół Cushinga) 313
 Dermataza zależna od hormonów płciowych u niekastrowanych psów 316
 Dermataza zależna od hormonów płciowych u niesterylizowanych suk 318
 Wrodzone skąpe owłosienie (hipotrichoza wrodzona) 319
 Łysienie z rozrzedzeniem koloru (łysienie związane z rozjaśnieniem barwy włosa, łysienie u psów z mutacją genową rozjaśniającą barwę włosa) 320
 Dysplazja mieszków włosów czarnych 322

Łysienie wżorzyste u psów 323
 Idiopatyczny zespół „łysego uda” u psów rasy greyhound 324
 Nawracające łysienie boków u psów (sezonowe łysienie boków, okresowe łysienie boków, cykliczna dysplazja mieszków włosowych) 325
 Różnorodne dysplazje mieszków włosowych u psów 327
 Łysienie małżowin usznych i okolic skroniowych u kotów 329
 Łysienie anagenowe i telogenowe 330
 Łysienie w wyniku pociągania włosów (łysienie wskutek ciasnego spinania włosów) 331
 Łysienie plackowate 332
 Wyłysienia na tle psychogennym u kotów (neurodermatoza) 334

10 | Choroby wrodzone 336

Pęcherzowe oddzielenie się naskórka 336
 Rodzinne zapalenie skórno-mięśniowe u psów 338
 Rybia łuska 341
 Zespół Ehlersa-Danlosa (astenia skóry, *dermatosparaxis*) 343
 Mucynoza skórna 345
 Zatoka skórzasta 347
 Młodzieńcze zapalenie tkanki podskórnej (ropowica młodzieńcza szceniąt, zołzy szcenięce) 348

11 | Zaburzenia pigmentacji 351

Plama soczewicowata 351
 Przebarwienia pozapalne 353
 Odbarwienie lusterka nosowego („nos Dudley”, „śnieżny nos”) 354
 Bielactwo nabyte 355
 Zespół skórno-naczyniówkowy psów (podobny do zespołu Vogta-Koyanagi-Harady [VKH]) 357

12 | Zaburzenia rogowacenia i zaburzenia łojotokowe 359

Modzele 359
 Trądzik kotów 364
 Idiopatyczna hiperkeratoza nosa i opuszek palcowych 366
 Dziedziczna parakeratoza lusterka nosowego labrador retrieverów 368
 Hiperkeratoza lusterka nosowego wywołana dysfunkcją układu parasympatycznego (*xeromycteria*: suchość nosa) 370
 Łojotok pierwotny u psów 372
 Dermatoza reagująca na leczenie witaminą A 376
 Zespół zaskórnikowy sznaucerów 377
 Dermatoza krawędzi małżowin usznych u psów 378
 Dermatoza cynkozależna 380

Hiperplazja gruczołu ogonowego („nastroszony ogon”, *stud tail*) 382
 Dysplazja naskórka u west highland white terierów (rozrostowa dermatoza west highland white terierów, „zespół pancernika”) 385
 Zapalenie gruczołów łojowych 387
 Zespół wątrobowo-skórny (powierzchnowe martwicowe zapalenie skóry, powierzchowny martwicowy rumień wędrujący [*superficial necrolytic migratory erythema* – SNME], metaboliczna martwica naskórka, dermatopatia cukrzycowa) 390
 Rodzinna hiperkeratoza opuszek palcowych 393
 Zapalenie skóry twarzy u kotów perskich 394

13 | Choroby oczu, pazurów, zatok okołoodbytowych oraz przewodów słuchowych 396

Stany zapalne skóry powiek 396
 Zapalenie ucha zewnętrznego 400
 Krwihak ucha 416
 Czerniak 420
 Choroby zatok okołoodbytowych 422
 Przetoki okołoodbytowe (czyrączność odbytu) 424
 Zakażenia pazurów o podłożu bakteryjnym 427
 Zakażenia pazurów o podłożu grzybiczym (grzybica pazurów, onychomikoza) 429
 Onychodystrofia toczniowa (idiopatyczne złuszczenie się pazurów) 431

14 | Nowotworowe i nienowotworowe guzy skóry 434

Amy Leblanc
 Śródskórny nabłoniak rogowaciejący (rogowiak kolczystokomórkowy, lejkowy rogowiak kolczystokomórkowy) 434
 Dermatoza spowodowana działaniem promieni słonecznych u kotów 436
 Dermatoza spowodowana działaniem promieni słonecznych u psów 438
 Rak kolczystokomórkowy (SCC) 442
 Choroba Bowena/wielogniskowy śródnałonkowy rak kolczystokomórkowy, rak kolczystokomórkowy *in situ* 446
 Rak/guz podstawnokomórkowy 448
 Guzy mieszków włosowych 449
 Guzy gruczołów łojowych 451
 Guzy gruczołów okołoodbytowych 454
 Guzy i torbiele apokrynowych gruczołów potowych 456
 Włókniste guzki świądowe 458
 Włókniak 459
 Włókniakomięsak 460
 Guzkowe zwłóknienie skóry 462
 Naczyniak krwionośny 463
 Naczyniakomięsak krwionośny 464
Hemangiopericitoma (obłoniak) 465

Tłuszczak 466
 Tłuszczakomięsak 468
 Guz komórek tucznych 469
 Chłoniak nieepiteliotropowy (mięsak limfatyczny) 474
 Chłoniak epiteliotropowy (ziarniniak grzybiasty) 476
 Skórna plazmacytoma 479
 Skórna *histiocytoma* 480
 Skórna *histiocytoza* 482
 Histiocytoza układowa 484
 Histiocytoza złośliwa 486
 Skórna *melanocytoma*/czerniak skóry 487
 Zakaźny guz weneryczny (TVT) 489
 Znamię kolagenowe 490
 Torbiel mieszkowa – torbiel naskórkowa (torbiel z lejka mieszka włosowego) 491
 Róg skórny 493
 Brodawki miękkie skóry (brodawczaki włóknisto-naczyniowe) 495
 Wapnica miejscowa skóry (kalcynoza) 496

15 | Choroby skóry ptaków i zwierząt egzotycznych 497

Cheryl Greenacre

Choroby pasożytnicze 498

Akarozy 498

Wszawica 501

Pasożyty podskórne 503

Muszyca, infestacja pcheł lub kleszczy 504

Choroby bakteryjne 505

Kiła królików (*Treponema caniculi*) 505

Wrzodziejące *pododermatitis* – u królików (owrzodzenia skoków) i u ptaków (ropnie podeszwy) 507

Mykobakterioza ptaków (gruźlica) 509

Bakteryjne zapalenie skóry u ptaków i fretki 510

Posocznica gadów a zaburzenia w wylince 512

Ropnie uszu u żółwi 514

Choroby wirusowe 515

Choroby dzioba i piór, zakażenie wirusem PBF (zakażenie cirkowirusem, *psittacine beak and feather disease*) 515

Zakażenia wirusem brodawczaka – fretki (palce), króliki (okolica jamy ustnej i odbytu), króliki (okolica twarzy) 517

Brodawkowate narośla w świetle kloaki i jamy dziobowej 519

Zakażenie retrowirusowe (choroba ciałek wtętotowych, IBD) u węży 521

Choroby grzybicze 522

Grzybicze zapalenie skóry – szynszyle 522

Grzybicze zapalenie skóry (*Chrysosporium* spp.) – gady 523

Choroby nowotworowe 524

Guz komórek tucznych – fretki 524

Guz kory nadnerczy – fretki 525

Włókniakogruczolak gruczołu mlekowego – szczury/myszy 527

Zatkanie torebek policzkowych chomików 529

Zmiany guzowate brzuszego gruczołu zapachowego u myszokoczków 530

Rak kolczystokomórkowy – ptaki, żółwie 531

Tłuszczaki – ptaki 533

Żółtaki (*xanthoma*, kępka żółta) – ptaki 534

Przerost i zmiana zabarwienia woskówki – papużki faliste (*aleksandretta*) 535

Urazy 536

Krwiaki podskórne – ptaki 536

Martwica po iniekcji enrofloksacyny 537

Pęknięcie worków powietrznych – ptaki 538

Zespół uciśniętych palców – ptaki 539

Przepuklina – ptaki 540

Wypadnięcie kloaki – ptaki 541

Rany kłusane – węże, legwany 542

Zabiegi naprawcze pancerza – żółwie 544

Choroby metaboliczne/żywniowe/

/endokrynologiczne 546

Niedobór witaminy A – ptaki, żółwie 546

Cysty jajnikowe – świnki morskie 548

Inne choroby 549

Wyskubywanie i żucie piór, samouszkodzenia – ptaki 549

Cysty piórowe – ptaki 551

Nadmierne rogowacenie stóp – świnki morskie 552

„Czerwone łyzy”, *chromodacryorrhoe* – szczury 553

Odczyny skórne po nieprawidłowym podaniu szczepionek – ptaki 554

Odmiany bezwłose zwierząt egzotycznych 555

Tatuaż – fretki, króliki, ptaki 556

Piśmiennictwo 557

16 | Fotografie pacjentów przed rozpoczęciem leczenia i po jego zakończeniu 558

ZAŁĄCZNIK A | Szampony przeciwbakteryjne, przeciwłojotokowe oraz przeciwświądowe 595

ZAŁĄCZNIK B | Leki do stosowania miejscowego 599

ZAŁĄCZNIK C | Leki do stosowania do kanału słuchowego 602

ZAŁĄCZNIK D | Leki do stosowania ogólnoustrojowego 604

Skorowidz 613